

Mossen rond de Zoogenbrink ten noorden van Deventer

Verslag van de mosseninventarisatie van de gebieden rond de Zoogenbrink

Door de KNNV en IVN Deventer van oktober 2022 tot en met mei 2023

Coördinator: Claire van Norel
Aantal leden is tien.

Het mossenseizoen begint voor ons altijd in oktober en eindigt met het begin van de broedtijd in maart/april. Dit jaar gingen we door tot in mei.

In het voorjaar van 2023 hebben we met toestemming van Stichting IJssellandschap de mossen in de Zoogenbrink geïnventariseerd. Tino van Beek, terreinmedewerker accent Natuur van Stichting IJssellandschap was hierbij betrokken.

De Zoogenbrink ligt aan de Molenweg te Olst, ten noorden van Diepenveen. Deze boerderij was het bezoekerscentrum van Staatbosbeheer. Dit bezoekerscentrum is verplaatst naar de Rijksweg in Den Nul en is nu een informatiecentrum over de IJssel.

‘Het erve Sogebriek’ wordt al in 1394 genoemd en behoorde toen tot landgoed Boxbergen. De huidige boerderij ‘de Zoogenbrink’ bestaat al meer dan driehonderd jaar. De Zoogenbrink is onderdeel van het landgoed ‘t Nijendal. Sinds 2021 is Stichting IJssellandschap de bezitter en beheerder. ‘t Nijendal is circa 200 hectare groot en vormt een cultuurhistorisch en ecologisch waardevol gebied. Het gebied dat we hebben bezocht, ligt rond de Molenweg en de Lange Dijk te Olst.

We hebben dit gebied in vier zones verdeeld.

1. Noord: het gebied ten noorden van de boerderij de Zoogenbrink
2. West: het gebied ten westen van de Molenweg ter hoogte van de Zoogenbrink
3. Oost: het gebied ten oosten van de boerderij de Zoogenbrink en ten noorden van de Lange Dijk
4. Zuid: het gebied ten zuiden van de Lange Dijk

1. Noord: noordelijk van de Zoogenbrink en rondom de boerderij.

Deze zone ligt rondom de boerderij de Zoogenbrink, de lindenallee tot aan het meertje in noordelijke richting. Er zijn verschillende oude lanen van beuken en linden. Op de linden hebben we vele soorten Orthotrichum (haarmuts) gevonden.

2. West: het gebied ten westen van de Molendijk ter hoogte van de Zoogenbrink

We hebben de sloten en greppels langs de monumentale beukenlaan ten westen van de Molenweg geïnventariseerd. We keken zowel in de greppels en sloten als ernaast. De greppels zaten aan de zijkanten vol met verschillende mossen, zoals op de foto hieronder te zien is.

Een paar bijzondere, niet algemene soorten waren: *Diplophyllum albicans* (Nerflevermos) en *Cephaloziella hampeana* (Grof draadmos).

Calypogeia muelleriana (Gaaf buidelmos)

3. Oost: het gebied ten oosten van de boerderij de Zoogenbrink en ten noorden van de Lange Dijk

Dit is het gebied ten noorden van de Lange Dijk waar we ten oosten van de Molenweg hebben geïnventariseerd. In het natte gebied achter de gagelstruiken vonden we onder andere het

Hartbladig (nerf-)puntmos (*Calliergon cordifolium*) en Rood viltmos (*Aulacomnium palustre*)

4. Zuid: zuidelijk van de Lange Dijk

Vanuit de parkeerplaats aan de Lange Dijk hebben we het gebied ten zuiden van de Lange Dijk geïntervieweerd. Hier vonden we een vennetje met verschillende mossen, zoals *Rhytidiadelphus loreus* (Riempjesmos). Daarnaast vonden we verschillende soorten veenmossen.

Het vennetje met de veenmossen.

We hebben 82 soorten mossen geïdentificeerd, waarvan twee zeldzame soorten: *Diplophyllum albicans* (Nerflevermos) en *Plagiomnium elatum* (Geel boogsterrenmos) (Rode lijst kwetsbaar).

Twee soorten zijn geïntroduceerd vanuit andere continenten :

Campylopus introflexus (Grijs kronkelsteeltje)

Orthodontium lineare (Geelsteeltje)

De resultaten van de inventarisatie zijn doorgegeven aan Tino van Beek van de Stichting IJssellandschap. Rudi Zielman heeft ons geholpen met de determinatie en validatie van moeilijke mossen.

De foto's zijn van Claire van Norel.

Waargenomen mossen in het gebied rond de Zoogenbrink

Periode oktober 2022 tot en met mei 2023

We hebben in 4 zones mossen geïnventariseerd.

- 1 = Noord: het gebied ten noorden van de boerderij de Zoogenbrink
 2 = West (greppels): het gebied ten westen van de Molenweg ter hoogte van de Zoogenbrink
 3 = Oost: het gebied ten oosten van de boerderij de Zoogenbrink en ten noorden van de Lange Dijk
 4 = Zuid: het gebied ten zuiden van de Lange Dijk
 OV = Andere gebieden in het Nijendal

Zeldzaamheid. Gegevens overgenomen uit de Verspreidingsatlas:

za = zeer algemeen

va = vrij algemeen

a = algemeen

vz = vrij zeldzaam

z = zeldzaam

zz = zeer zeldzaam

	Latijnse naam	Nederlandse naam						
01	<i>Amblystegium serpens</i>	Gewoon pluisdraadmos	za	1				
02	<i>Amblystegium varium</i>	Oeverpluisdraadmos	va					ov
03	<i>Aneura pinguis</i>	Echt vetmos	va					ov
04	<i>Archidium alternifolium</i>	Oermos	vz					ov
05	<i>Atrichum undulatum</i>	Groot rimpelmos	a	1		3	4	
06	<i>Aulacomnium androgynum</i>	Gewoon knopjesmos	a			3		
07	<i>Aulacomnium palustre</i>	Roodviltmos	va				4	ov
08	<i>Barbula convoluta</i>	Gewoon smaragdsteeltje	za	1				
09	<i>Barbula unguiculata</i>	Klei-smaragdsteeltje	za				4	
10	<i>Brachythecium albicans</i>	Bleek dikkopmos Noord-west	za		2			ov
11	<i>Brachythecium rutabulum</i>	Gewoon dikkopmos	za	1			4	
12	<i>Brachythecium sp</i>	Dikkopmos	a	1			4	
13	<i>Bryum argenteum</i>	Zilvermos	za	1				
14	<i>Bryum barnesii</i>	Geelkorrel-knikmos	za				4	ov
15	<i>Bryum capillare</i>	Gedraaid knikmos	za	1		3	4	
16	<i>Bryum pallens</i>	Rood knikmos	va				4	OV
17	<i>Bryum pseudotrichetum</i>	Veenknikmos	va				4	OV
18	<i>Calliergon cordifolium</i>	Hartbladig puntmos	va			3		
19	<i>Calliergonella cuspidata</i>	Gewoon puntmos	za			3	4	
20	<i>Calypogeia muelleriana</i>	Gaaf buidemos	va		2		4	

21	<i>Campylopus flexuosus</i>	Boskronkelsteeltje	a	1	2	3	4	
22	<i>Campylopus introflexus</i> °	Grijs kronkelsteeltje	za		2	3	4	
23	<i>Campylopus pyriformis</i>	Breekblaadje	a	1	2	3	4	
24	<i>Cephaloziella hampeana</i>	Grof draadmos	z		2			
25	<i>Cephaloziella sp.</i>				2			
26	<i>Ceratodon purpureus</i>	Gewoon purpersteeltje	za	1				ov
27	<i>Climacium dendroides</i>	Boompjesmos	vz				4	
28	<i>Cratoneuron filicinum</i>	Gewoon diknerfmos	va			3	4	ov
29	<i>Dicranella heteromalla</i>	Gewoon pluisjesmos	a	1	2	3	4	
30	<i>Dicranoweisia cirrata</i>	Gewoon sikkelsterretje	za	1		3	4	ov
31	<i>Dicranum montanum</i>	Bossig gaffeltandmos	va			3	4	ov
32	<i>Dicranum scoparium</i>	Gewoon gaffeltandmos	a	1	2	3	4	ov
33	<i>Diplophyllum albicans</i> *	Nerflevermos	vz		2			
34	<i>Drepanocladus aduncus</i>	Moerassikkelmos	a	1				
35	<i>Eurhynchium striatum</i>	Geplooid snavelmos	a			3	4	
36	<i>Fossombronia sp.</i>	Goudkorrelmos		1				ov
37	<i>Fissidens bryoides</i>	Gezoomd vedermos	va					ov
38	<i>Frullania dilatata</i>	Helmroestmos	a	1	2		4	
39	<i>Grimmia pulvinata</i>	Gewoon muisjesmos	za	1				ov
40	<i>Hypnum cupressiforme</i>	Gesnaveld klauwtjesmos	za	1		3	4	
41	<i>Hypnum cupressiforme (inc. andoi)</i>	Gewoon klauwtjesmos	va	1			4	ov
42	<i>Hypnum jutlandicum</i>	Heide-klauwtjesmos	a	1	2	3	4	ov
43	<i>Kindbergia praelonga</i>	Fijn laddermos	za	1	2	3	4	ov
44	<i>Leucobryum glaucum</i>	Kussentjesmos	va	1	2			
45	<i>Lophocolea bidentata</i>	Gewoon kantmos	a				4	
46	<i>Lophocolea heterophylla</i>	Gedrongen kantmos	za	1			4	ov
47	<i>Metzgeria furcata</i>	Bleek boomvorkje	a	1		3	4	ov
48	<i>Mnium hornum</i>	Gewoon sterrenmos	a	1	2	3	4	ov
49	<i>Orthodontium lineare</i> °	Geelsteeltje	a	1	2	3	4	
50	<i>Orthotrichum affine</i>	Gewone haarmuts	za	1		3	4	ov
51	<i>Orthotrichum anomalum</i>	Gesteelde haarmuts	a	1				
52	<i>Orthotrichum diaphanum</i>	Grijze haarmuts	za	1				
53	<i>Orthotrichum lyellii</i>	Broedhaarmuts	a	1				ov

54	<i>Pellia epiphylla</i>	Gewoon plakkaatmos	a					ov
55	<i>Philonotis fontana var. fontana</i>	Beekstaartjesmos	va				4	ov
56	<i>Plagiomnium affine</i>	Rond boogsterrenmos	a				4	
57	<i>Plagiomnium elatum*</i>	Geel boogsterrenmos	z					ov
58	<i>Plagiotecium denticulatum</i>	Glanzend platmos	a				4	
59	<i>Plagiothecium undulatum</i>	Gerimpeld platmos	va				4	
60	<i>Pleurozium schreberi</i>	Bronsmos	a				4	
61	<i>Polytrichum commune</i>	Gewoon haarmos	a	1	2	3	4	ov
62	<i>Polytrichum formosum</i>	Fraai haarmos	a			3	4	ov
63	<i>Polytrichum longisetum</i>	Gerand haarmos	va				4	
64	<i>Polytrichum juniperinum</i>	Zandhaarmos	a				4	ov
65	<i>Polytrichum piliferum</i>	Ruig haarmos	a				4	
66	<i>Pseudoscleropodium purum</i>	Groot laddermos	za	1	2	3	4	ov
67	<i>Pseudotaxiphyllum elegans</i>	Gewoon pronkmos	a	1		3		
68	<i>Radula complanata</i>	Gewoon schijfjesmos	a	1				
69	<i>Rhynchostegium sp</i>	Snavelmos		1				
70	<i>Rhynchostegiella tenella</i>	Slank snavelmos	z	1				
71	<i>Rhytidiadelphus loreus</i>	Riempjesmos	va				4	
72	<i>Rhytidiadelphus squarrosus</i>	Gewoon haakmos	za	1		3	4	ov
73	<i>Riccia glauca</i>	Gewoon landvorkje	vz			3		ov
74	<i>Schistidium crassipilum</i>	Muurachterlicht-mos	a	1			4	ov
75	<i>Sphagnum denticulatum</i>	Geoord veenmos	va				4	
76	<i>Sphagnum fimbriatum</i>	Gewimperd veenmos	va				4	
77	<i>Syntrichia papillosa</i>	Knikkersterretje	a				4	
78	<i>Tetraphis pellucida</i>	Viertandmos	va			3	4	ov
79	<i>Thuidium tamariscum</i>	Gewoon thujamos	a	1		3	4	
80	<i>Tortula muralis</i>	Gewoon muursterretje	za	1			4	ov
81	<i>Ulota bruchii</i>	Knotskroesmos	a				4	ov
82	<i>Ulota crista</i>	Trompet-kroesmos	a				4	

*Rode lijst kwetsbaar

Diplophyllum albicans (Nerflevermos) en *Plagiomnium elatum* (Geel boogsterrenmos)

°Geïntroduceerd vanuit andere continenten

Campylopus introflexus (Grijs kronkelsteeltje)

Orthodontium lineare (Geelsteeltje)